

DR | GENERALDIREKTØREN
Maria Rørbye Rønn

DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK- 0999 København C
T. +45 3520 3040
dr.dk

11. oktober.2021

Kære

Du har den 7. september 2021 klaget over flere artikler på dr.dk. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og skrevet en indstilling.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg er enig i.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn
Generaldirektør

Kopi:

Journalen

Etikchef Anja Lundberg Andersen, GD Stab

Underdirektør Lasse Ring Christensen, GD Stab,

Seniorkonsulent Mikkel Vincentz Pedersen, Lytternes og seernes redaktør

Redaktionschef Mikkel Worsøe Andersen, DR Nyheder,

Chefkonsulent Marianne Juul, DR Nyheder,

Indholdschef Kirsten Marie Svendsen, DR Nyheder,

Direktør Sandy French, DR Nyheder

Gennemgang af sagen

(herefter kaldet Klager) skriver den 7. september 2021 til DR og klager over flere artikler på dr.dk, der omtaler sygeplejerskestrejken. Klager skriver: *"DR omtaler flere steder den overenskomststridige strejke udført af sygeplejersker flere steder i landet som værende ulovlig.*

Overenskomststridige strejker strider med fredspligten i hovedaftalen, men er ikke ulovlig.

DR omtaler strejkerne på denne måde på flere platforme (DR.dk, Facebook og Instagram bla.), og flere læsere kommenterer at der er tale forkerte oplysninger, men uden at DR ændrer ved dette."

DR's svar til klager

Redaktionschef i DR Nyheder, Mikkel Worsøe Andersen (herefter kaldet Redaktionschefen) svarer Klager den 9. september. Redaktionschefen skriver:

"Vi bruger i DR Nyheder både 'overenskomststridig' og 'ulovlig', når vi definerer sygeplejerskernes strejker i disse dage.

Det gør vi, fordi arbejdsmarkedets parter i deres egen hovedaftale benytter terminologien lovlighed i deres aftale om arbejdsstandsning.

Derudover afgør Arbejdsretten også sager ud fra kriterierne om lovlighed/ulovlighed."

Klager vender tilbage med en replik til DR den 15. september:

"Det er rigtigt at arbejdsmarkedets parter, i kontekst af hovedaftalen mellem Dansk Arbejdsgiverforening og FH benytter begrebet "ulovlig".

For den gængse borger knytter begrebet "ulovlig" sig dog primært til hvorvidt en handling er i strid med dansk lovgivning eller ej.

Da en overenskomststridig strejke ikke strider mod dansk lovgivning, men mod en aftale indgået mellem to parter, egner brugen af begrebet "ulovlig" sig altså til i bedste fald at forvirre, i værste fald at forlede, borgerne til at tro at der er tale om et egentligt lovbrud.

Det må være et grundlæggende vilkår at artikler, opslag på sociale medier og lignende skal kommunikere i et sprog borgerne forstår, og selvom "ulovlig" snævert er korrekt i kontekst af hovedaftalen, er den gængse tolkning af ordet "ulovligt" en ganske anden, hvilket i som Public Service leverandør må have for øje."

Klager modtager ikke svar fra DR på sin replik. Den 28. september anker Klager svaret til lytternes og seernes redaktør (herefter kaldet LSR).

Procedure

DR skal ifølge sine egne etiske retningslinjer svare en klage inden for fire uger, men man bestræber sig på, at det sker væsentligt hurtigere. Fristen er overholdt. DR besvarer ikke klager vedrørende artikler, indslag m.m. mere end 12 uger efter udgivelsestidspunktet.

Den frist er ikke overskredet her. Svaret forholder sig til Klagers kritik. Proceduren er overholdt. Klager har modtaget et svar fra DR, der forholder sig til den overordnede kritik, som Klager rejser i forhold til programmet. Klager kan ikke forvente, at DR i detaljer skal forholde sig til alle Klagers påstande og betragtninger. Klageproceduren er dermed overholdt fra DR's side

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

DR har som etisk grundværdi at skulle levere hurtig og korrekt information til brugerne. Det danske arbejdsmarkedssystem er kendetegnet ved, at løn- og arbejdsvilkår ikke reguleres af staten ved lov, men gennem kollektive aftaler/overenskomster mellem hovedorganisationerne. Det gælder for eksempel 'fredspligten' på arbejdsmarkedet, når der er en kollektiv overenskomst i kraft.

DR henviser i sit svar til Klager til, at hovedaftalen mellem hovedorganisationerne Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) og Dansk Arbejdsgiverforening (DA) anvender ordet "lovlig" vedrørende arbejdsstandsning. Samtidig henviser Redaktionschefen til, at Arbejdsretten afgør sager ud fra kriterierne lovlighed/ulovlighed. Der er ikke angivet eksempel.

Redaktionschefen oplyser, at DR benytter begge betegnelser: "Overenskomststridig" og "ulovlig".

Jeg har til brug for denne besvarelse konsulteret Dansk Sprognævn. Nævnet oplyser, at der kan være argumenter for begge ord. "Overenskomststridig" er den officielle betegnelse for en arbejdsnedlæggelse, der ikke er hjemlet i overenskomsten, men Nævnet henviser også til Den Danske Ordbog, hvor det fremgår, at det faste udtryk "ulovlig strejke" indgår som et element i sproget og henviser til *"en strejke der strider mod de regler for strejke som repræsentanter for arbejdsgivere og arbejdstagere har aftalt med hinanden."*

Dansk Sprognævn hælder til den opfattelse, at ordet "overenskomststridig" er det bedste og mest dækkende ord, hvor der er færrest misforståelser. Argumentet er, at selv om "ulovlig" i henhold til Den Danske Ordbog er et almindeligt og ofte benyttet udtryk i forbindelse med strejker, så kan det skabe tvivl, da der netop ikke er tale om et område, som er reguleret af Folketinget ved lov, men gennem aftaler. Derimod vil ordet "overenskomststridig" være korrekt under alle omstændigheder.

DR har derfor efter LSR's opfattelse for så vidt belæg for at kunne benytte både "overenskomststridig" og "ulovlig" om strejker. Dels er det en veletableret sproglig praksis, som Den Danske Ordbog afspejler det i bemærkningerne om det faste udtryk "ulovlig strejke". Dels benytter – som anført af Redaktionschefen – hovedorganisationerne det selv i den hovedaftale, der regulerer arbejdsmarkedet. Her står i paragraf 2 stk. 2: *"Ingen arbejdsstandsning kan lovligt etableres, medmindre at den er vedtaget med mindst ¾ af de afgivne stemmer af en fra vedkommende organisations love dertil kompetent forsamling og er behørig varslet i overensstemmelse med reglen i stk. 3."*

FH anvender på sin hjemmeside ordet "lovlig" i sin gennemgang af centrale begreber. Om strejker og lockout står der:

"En strejke kan både være lovlig, for eksempel hvis overenskomsten er udløbet, og der ikke er forhandlet en ny på plads. En strejke kan være overenskomststridig, hvis den finder sted midt i overenskomstperioden."

Også på arbejdsgiversiden anvendes ordet "lovlig". Branche- og arbejdsgiverorganisationen Dansk Erhverv skriver på sin hjemmeside om "ulovlige arbejdsnedlæggelser m.v." Yderligere står der: Ulovlige arbejdsnedlæggelser m.v.

"En overenskomststridig konflikt kan være i form af en ulovlig arbejdsnedlæggelse (strejke), arbejdsvægring, temponedsættelse eller vægring mod at udføre overarbejde."

Forbundet af Offentligt Ansatte, FOA, skriver om spørgsmålet på sin hjemmeside:

"Når man siger, at en strejke er "ulovlig", hænger det sammen med, at man opfatter overenskomsterne som en slags lovgrundlag for arbejdsmarkedets parter. Men den korrekte sprogbrug vil være "overenskomststridig". Man skelner mellem overenskomstmæssig strejke og overenskomststridig strejke."

Både Klager og DR har derfor for så vidt ret. Men det er ikke en fejl eller overtrædelse af DR's etiske retningslinjer at DR benytter termen "ulovlig", da det er en meget udbredt og ofte benyttet betegnelse. Men Klager har ret i, at da der reelt er tale om en arbejdsnedlæggelse, som ikke er begrundet i overenskomstens forhold og regler, og ikke i en juridisk lov, er det mest korrekte ord "overenskomststridig". DR får ikke kritik for deres valg af og ordbrug, men DR bør efter min opfattelse overveje anbefalingen fra Dansk Sprog­nævn, fordi DR dermed vil være mere præcis i sin information.

Konklusion og sammenfatning

En Klager kritiserede DR for i artikler på dr.dk om sygeplejerskekonflikten og udløbere heraf at benytte ordene "ulovlig strejke". Klager henviser til, at en strejke kan være i strid med overenskomsten, og at det skaber en forvirring, som DR ikke bør bidrage til, når man bruger den anden betegnelse, fordi det ifølge Klager kan forlede læsere til at tro, at der er tale om et lovbrud. DR har svaret, at man bruger begge ord, fordi hovedorganisationerne på arbejdsmarkedet FH og DA selv benytter terminologien "lovlighed" i den hovedaftale, de har indgået.

Ifølge Dansk Sprog­nævn er det mest korrekte at benytte betegnelsen "overenskomststridig," og at dette benyttes som den officielle betegnelse, men oplyser tillige at der er sproglig praksis gennem mange år for at bruge det faste udtryk "ulovlig strejke". Forskellige faglige organisationer på begge sider, (Dansk Erhverv, FH, FOA) bruger tillige terminologien "ulovlig". DR har derfor efter LSR's opfattelse belæg for at kunne benytte både "overenskomststridig" og "ulovlig" om strejker.

Klager får ikke medhold i at DR's valg af og brug af betegnelsen "ulovlig strejke" er så misvisende, at der er tale om brud på DR's etiske retningslinjer. LSR vurderer, at DR med fordel kunne overveje fremadrettet at benytte det mere præcise "overenskomststridig".

Jesper Termansen, den 8. oktober 2021